

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Харківської державної
академії дизайну і мистецтв
проф. Олександр СОБОЛЄВ
«31» 10 2025__ р.

ВИСНОВОК

ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

ВАН ЦЗИФЕНА

на тему: **«ТРАНСФОРМАЦІЇ КИТАЙСЬКОГО ПЕЙЗАЖНОГО
ЖИВОПИСУ (1980 – 2000-НІ) РОКИ»,**

поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
«023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
(галузь знань 02 – Культура і мистецтво).

Дисертація Ван Цзифена «Трансформації китайського пейзажного живопису (1980 – 2000-ні) роки» виконана на кафедрі теорії і історії мистецтв Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Тема дисертації затверджена Вченою радою ХДАДМ і уточнена (протокол № 01 від 1.11.2024 року).

У попередній експертизі дисертації, проведений на фаховому міжкафедральному семінарі на базі кафедри «Теорія і історія мистецтв» ХДАДМ, беруть участь два рецензенти: ШУЛІКА В'ячеслав Вікторович – кандидат мистецтвознавства, доцент; КОВАЛЬОВА Марія Миколаївна – кандидат мистецтвознавства, професор.

За результатами аналізу змісту дисертаційного дослідження Ван Цзифена, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації, а також враховуючи підсумки публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації визначено наступне:

1. Актуальність теми дисертації. Загальна політика «вестернізації» Китаю викликала потужну дискусію серед художників-традиціоналістів і художників-реформаторів, починаючи з першої третини ХХ століття, а пейзажний живопис завжди знаходився на вістрі у цих дискусіях. Оскільки тема дослідження стосується трансформацій у китайському пейзажному живопису, то це обумовило головний фокус

дослідження. Він спрямований на творчість китайських митців-реформаторів у царині пейзажу. У свою чергу це означає, що вже з другої половини 1950-х років через політично-ідеологічні причини, квінтесенцією яких стала так звана «Культурна революція», реформаторство у мистецтві пейзажного живопису, пов'язане з європейськими тенденціями, було тимчасово перервано безпосередньо в КНР. Проте його продовжували китайські митці-емігранти, які назавжди або тимчасово опинилися за межами КНР, і дослідницький фокус для цього періоду також зміщується на їх постаті і творчість.

Повернення до нового етапу політики відкритості з кінця 1970-х – початку 1980-х років знову піднімає тему впливу «західного» мистецтва на китайське. Однак на цьому етапі все яскравіше проявляється наступний вимір – треба говорити вже не про суто вплив європейського мистецтва на китайське, а про їх взаємовпливи. Фактично вже з кінця 1990-х років вказаний вимір обумовив пошуки «третього шляху» в розвитку китайського мистецтва в цілому і пейзажного живопису зокрема. Нарешті, на початку XXI століття, китайське пейзажне мистецтво не могло не відгукнутися на ті нові виклики, які постали як для європейського світу, так і для Китаю.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, планами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до планів наукової роботи кафедри теорії і історії мистецтв Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

3. Особистий внесок здобувача. Наукові результати дисертації досягнуті автором одноосібно. Усі наведені у роботі наукові версії, проміжні та остаточні результати, а також висновки за результатами дослідження є відображенням авторської точки зору і базуються на ґрунтовному історіографічному матеріалі, а також на власній класифікації і мистецтвознавчому аналізі мистецьких творів.

4. Наукова і теоретична новизна дослідження. У дисертації *уперше*: запропонована концепція «чотирьох поколінь» у періодизації розвитку китайського пейзажного живопису у XX – на початку XX століття; на основі публікацій сучасних китайських дослідників, а також аналізу пейзажних мистецьких творів, запропоновано робочу концепцію «третього шляху» у розвитку китайського пейзажного живопису; сформульовані принципи новаторського підходу у роботі над живописним пейзажем, які були проявлені і частково озвучені митцями «першого і другого покоління»;

Поглиблено концепцію взаємовпливів європейського і традиційного національного пейзажного живопису в абстрактному китайському живописі;

Набув подальшого розвитку аналіз «екологічного» китайського живопису у царині пейзажу і його вплив на новітнє китайське образотворче мистецтво в цілому;

Дано прогноз на подальший можливий розвиток китайського пейзажного мистецтва, для чого запропоновано термін – «інший простір».

5. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Дисертація Ван Цзифена складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаної літератури (118 позицій) та додатків (список ілюстрацій і альбом із 60 ілюстраціями). Загальний обсяг роботи становить 253 сторінки, з них основний текст – 177 сторінок. На підставі осмислення історіографії трьома мовами (українською, китайською, англійською) і мистецтвознавчого аналізу пейзажів, створених провідними китайськими митцями, автор обґрунтував концепцію «чотирьох поколінь», обумовлену взаємодією китайського і європейського пейзажного живопису у визначений хронологічний період. До кожного розділу надані відповідні висновки, зміст яких є логічним висновком з викладеного фактографічного і аналітичного матеріалу. Загальні підсумкові висновки відповідають завданням, поставленим дисертантом у вступі, а також змісту дисертації, як в окремих розділах, так і в цілому. За загальною структурою, актуальністю, стилем викладення матеріалу, науковою новизною, логічним висновкам, робота відповідає вимогам до кваліфікаційних дисертаційних досліджень. Обсяг дисертації узгоджується з нормами «Положення про порядок присудження наукового ступеня доктора філософії у ХДАДМ». Дослідження не містить академічного плагіату, що підтверджено відповідною програмою: ідеї, результати і тексти інших авторів, наведені в дисертації, супроводжуються відповідними бібліографічними посиланнями.

6. Теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає у запропонованій цілісній картині реформ у китайському пейзажному живопису, пов'язаних із впливами європейського пейзажного образотворчого мистецтва, на основі концепції «чотирьох поколінь». Проведений мистецтвознавчий аналіз мистецьких творів китайських митців-реформаторів у галузі пейзажного живопису надалі можна використовувати як базу для різноманітного практичного спрямування, від навчальних програм і лекційних курсів, до мистецьких практик.

7. Апробація результатів дисертаційного дослідження здійснювалась у вигляді доповідей на двох всеукраїнських та двох міжнародних науково-практичних конференціях із публікацією тез за темами: «Пейзаж як виток художньої творчості у контексті пейзажного живопису Китаю». Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: матеріали VI Всеукр. наук. конф.

молод. вч., асп. та магістрантів (Київ, 03 листопада 2022 р.); «Пейзажі Сюй Бейхуна – оновлення традиції». Міжнародна наукова конференція «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку» (ХДАК, 21-22 листопада 2024 р.); «Три течії у пейзажному живописі «гохуа» в XX столітті». Сучасний мистецький дискурс очима молодих науковців (ХДАДМ, 2024); «До історії образотворчого руху в Китаї «85 нових хвиль»». Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали міжнар. наук. конф. молодих учених (ХДАК, 17–18 квітня 2025 р.).

8. Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій. Основні наукові положення і обґрунтовані висновки дисертаційного дослідження оприлюднені в 6 одноосібних наукових публікаціях автора і 2-х, написаних і співавторстві: 4-х статтях, що відповідають встановленим вимогам МОН України для публікацій здобувача ступеня доктора філософії (квартіль Б), 4-х тезах у збірниках матеріалів наукових та науково-практичних конференцій.

Статті в наукових фахових виданнях України та які включені до міжнародних наукометричних баз даних:

1. Ван Цзифен Зміни у парадигмі китайського пейзажного живопису (кін. 1970-х – початок 1990-х). *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2024. № 6. С. 28-34. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.6.3>

2. Ван Цзифен, Корнєв А. Розвиток сучасного пейзажу в Китаї у віддзеркаленні українського мистецтвознавства. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. № 83. Т. 2. С. 65-70. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-9>

3. Ван Цзифен Історизм і модернізм в інтерпретаціях сучасного китайського пейзажу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. № 88. Т. 1. С.84-88. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/88-1-11>

4. Ван Цзифен, Корнєв А. Мистецтво сучасного пейзажу в творах Хуан Юсіна. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. Вип. 89. Т. 2. С. 84-88. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-2-12>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Ван Цзифен Пейзаж як виток художньої творчості у контексті пейзажного живопису Китаю. *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір* : матеріали VI Всеукр. наук. конф. молод. вч., асп. та магістрантів (Київ, 03 листопада 2022 р.). Київ : НАКККиМ, 2022. С. 85-87. URL:

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/Akademiia/Vydannia/konferentsii/2022_Kultura_mystetstvo_suchasnyi_naukovyi_vymir.pdf

2. Ван Цзифен Пейзажі Сюй Бейхуна – оновлення традиції. *Міжнародна наукова конференція «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку»*. 21-22 листопада. Частина 2. Харків: ХДАК, 2024. С. 304-306. URL: <http://rio-khsac.in.ua/konfer.html>

3. Ван Цзифен Три течії у пейзажному живописі «гохуа» в XX столітті. *Сучасний мистецький дискурс очима молодих науковців. Збірка тез*. Харків: ХДАДМ, 2024. С. 5-6. URL: https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2025/01/konf_26-11-2024.pdf

4. Ван Цзифен До історії образотворчого руху в Китаї «85 нових хвиль». *Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали міжнар. наук. конф. молодих учених*, 17–18 квітня 2025 р. У 2 ч. Ч. 2. Харків : ХДАК, 2025. С. 286-287. URL: https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/konfer/konfer/KIS-2025/KIS-2025_2.pdf

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Ван Цзифена на тему «Трансформації китайського пейзажного живопису (1980 – 2000-ні) роки», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво).

2. Вважати, що за актуальністю, проблематикою, змістом, ступенем наукової новизни, теоретичною та практичною цінністю здобутих результатів, обґрунтованістю висновків дослідження дисертація Ван Цзифена на тему «Трансформації китайського пейзажного живопису (1980 – 2000-ні) роки», повністю відповідає науковому профілю спеціальності «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво), вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 26 березня 2016 року № 261, та пункту 11 «Порядку присудження ступеня з присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій та апробацій

дослідження, а також за результатами публічної презентації наукових результатів дисертації рекомендувати дисертацію Ван Цзифена на тему «Трансформації китайського пейзажного живопису (1980 – 2000-ні) роки» за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво) до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді.

ГОЛОВА

фахового семінару:

кандидат мистецтвознавства, доцент

Владислав КУТАТЕЛАДЗЕ